

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Фаховий коледж комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Маріупольський державний університет
Університет державної фіскальної служби України
(Державний податковий університет)
Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»
Запорізький національний університет

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

«ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В ОСВІТНЬОМУ, ПСИХОЛОГІЧНОМУ, СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ВИМІРАХ»

*з нагоди 90-річчя Бердянського державного педагогічного
університету*

30 листопада 2022 року

Бердянськ – 2022

Список використаних джерел

1. Перша психологічна допомога : посібник для працівників на місцях. Київ, Університетське видавництво ПУЛЬСАРИ. 2017. 64 с.
2. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій : методичний посібник / за ред. З.Г. Кісарчук. К. : ТОВ Видавництво «Логос». 2015. 207 с.
3. Психологічна стійкість в умовах війни : індивідуальний та національний вимір (Олег Романчук) https://i-cbt.org.ua/resilience_ukraine/?fbclid=IwAR1e2tCl5feKGid5TtpP3zCiYQPZdsOdKfNy7JGPamihhPvU_9uOcWh4iqk

ФЕДОРИК Вікторія,
старша викладачка
кафедри психології
Бердянського державного
педагогічного університету

САМОРЕГУЛЯЦІЯ ПОВЕДІНКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Поняття «компетентність» знаходиться нині в епіцентрі світової думки, оскільки воно розкриває якісно нові перспективи і життєві результати освітньої діяльності. Компетентність тісно пов'язана з поняттями «зрілість», «готовність до виявлення соціальної активності», «індивідуальний стиль життєдіяльності», системою ціннісних орієнтацій особистості. Системоутворювальною складовою життєвої компетентності називають відповідальність особистості за свою долю, вчинки і дії, їх соціальні наслідки [1, с. 55].

Життєву компетентність учені розглядають як детермінанту саморозвитку, самореалізації, самоактуалізації, життєтворчості. Компетентність включає вміння: розв'язувати найрізноманітніші життєві проблеми; отримувати й аналізувати інформацію; критично аналізувати її, приймати рішення; оцінювати соціальні наслідки дій; включатись у проекти, організовувати свою роботу, використовувати нові інформаційні технології, проявляти стійкість перед труднощами, знаходити нові рішення [1, с. 55].

Перераховані вміння розкривають одну із складових життєвої компетентності, а саме саморегуляцію поведінки особистості.

Саморегуляція поведінки – системне, багаторівневе утворення, функціонально присутнє на різних рівнях аналізу психічного, що проявляється протягом усієї людської життєдіяльності. Саморегуляція являє собою системно організований процес внутрішньої психічної активності людини з ініціації, побудови, підтримки та управління різними видами й формами довільної активності; безпосередньо реалізує досягнення прийнятих людиною цілей.

Володіння навичками довільної саморегуляції свідчить про можливість і вміння усвідомлювати свої цілі, будувати систему дій, спрямованих на досягнення цих цілей, моделювати умови навколишньої дійсності для оптимального вирішення своїх проблем, контролювати, коригувати програму дій залежно від ситуацій, що свідчить про високий рівень гнучкості, пристосованості та адаптованості людини до навколишньої дійсності [2, с. 134].

Метою нашого дослідження було виявлення рівня загальної саморегуляції та її компонентів у здобувачів вищої освіти, які, як і кожен українець під впливом війни, зіткнулися з великою кількістю проблем, пов'язаних з плануванням діяльності та подальшою оцінкою результатів власних дій.

У дослідженні брали участь 111 здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання Бердянського державного педагогічного університету.

Результати дослідження були отримані за допомогою опитувальника «Стиль саморегуляції поведінки».

Кількісний аналіз отриманих даних представлено на рис. 1.

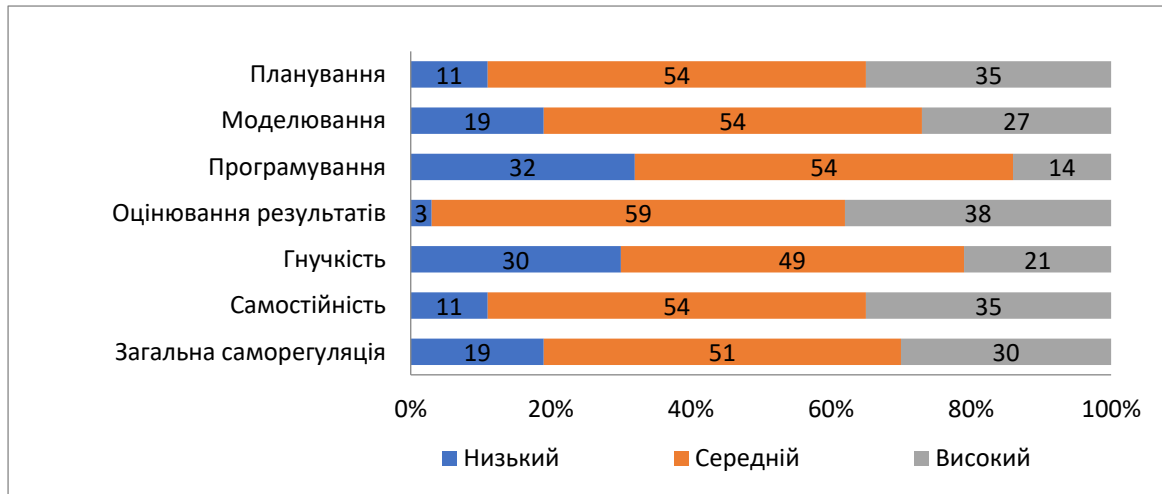

Рис. 1. Рівень загальної саморегуляції та її компонентів у здобувачів вищої освіти в умовах війни (n=111)

Аналіз отриманих результатів свідчить, що кожен із компонентів загальної саморегуляції здобувачів вищої освіти потребує підвищення свого рівня. Ми виокремили ті, які потребують якнайшвидшого удосконалення. У більшості респондентів на низькому або середньому рівні компоненти «програмування» (32% – низький рівень, 54% – середній рівень) та «гнучкість» (30% – низький рівень, 49% – середній рівень).

Низькі показники за шкалою програмування говорять про невміння або небажання здобувачів продумувати послідовність своїх дій та їх імпульсивність, нездатність самостійно виробляти програму дій та коригувати її, що призводить до неадекватності отриманих результатів цілям діяльності.

Випробувані з низькими показниками за шкалою гнучкості в динамічних та швидко мінливих обставинах почувають себе невпевнено, важко звикають до життєвих змін та нового способу життя. Вони не здатні адекватно реагувати на ситуацію, швидко та своєчасно планувати діяльність і поведінку, розробляти

програму дій. У результаті у таких досліджуваних неминуче виникають регуляторні збої і, як наслідок, невдачі у виконанні діяльності.

Дослідження показало, що отримані результати не мають значних розбіжностей у розрізі форми (денна/заочна) та курсів навчання здобувачів вищої освіти.

Подальші дослідження вбачаємо в розробці та впровадженні розвивально-корекційних тренінгів та рекомендацій з підвищення рівня саморегуляції та її компонентів здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання різних курсів. Даний формат роботи неодмінно вплине і на формування їх життєвої компетентності.

Список використаних джерел

1. Демчук О. Класифікація поняття життєвої компетентності особистості та його детермінанти. *European humanities studies: State and Society*. Issue 1(II). 2019. С. 44–58.
2. Кудар К.В. Особливості саморегуляції поведінки у співробітників правоохоронних органів після виконання службово-бойової діяльності. *Право і безпека*. №3 (62). 2016. С. 133–139.

ФРОЛОВА Ольга,
кандидатка психологічних наук,
доцентка кафедри психології
Бердянського державного
педагогічного університету

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Воєнний стан в Україні, який був введений 24 лютого 2022 р. через воєнну агресію Російської Федерації проти України, створив нові особливі умови освітнього середовища: повний або частковий перехід на дистанційне навчання,